

Пољопривредне
саветодавне и
стручне службе
Републике Србије

The Republic of Serbia
Ministry of Agriculture,
forestry and water management

Република Србија
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача за територију Републике Србије без АП Војводине

Модул 3: Концепт руралног развоја у функцији развоја аграрног предузетништва и села у Републици Србији

Циљеви модула

1. Разумевање савременог концепта руралног развоја.
2. Разумевање улоге диверзификације руралне економије у стратегијама развоја села.
3. Јачање улоге саветодаваца у локалним процесима развоја.

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ЗНАЧАЈ ТЕМЕ

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

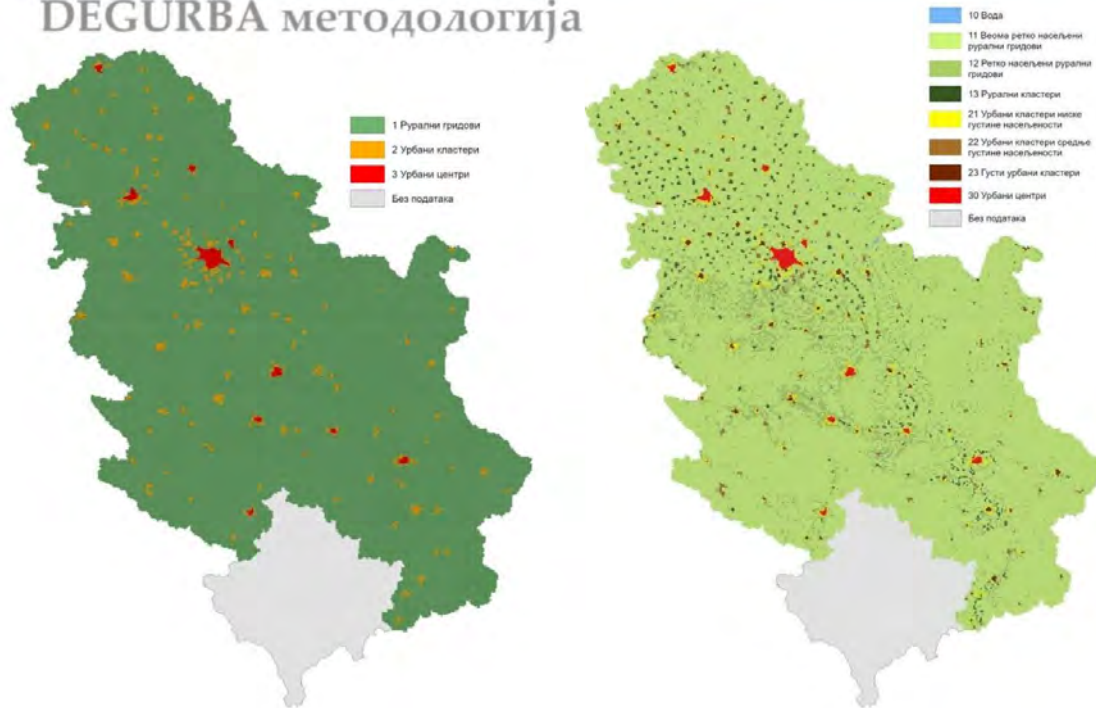
ЗНАЧАЈ ТЕМЕ

ЗА РУРАЛНА ПОДРУЧЈА

Стратешки значај пољопривреде у економији Србије

- Пољопривреда (укључујући агроиндустрију), учествује са $\approx 3,8\%$ у БДП-у и $\approx 13,3\%$ укупне запослености – и даље један од кључних стубова економије.

DEGURBA методологија

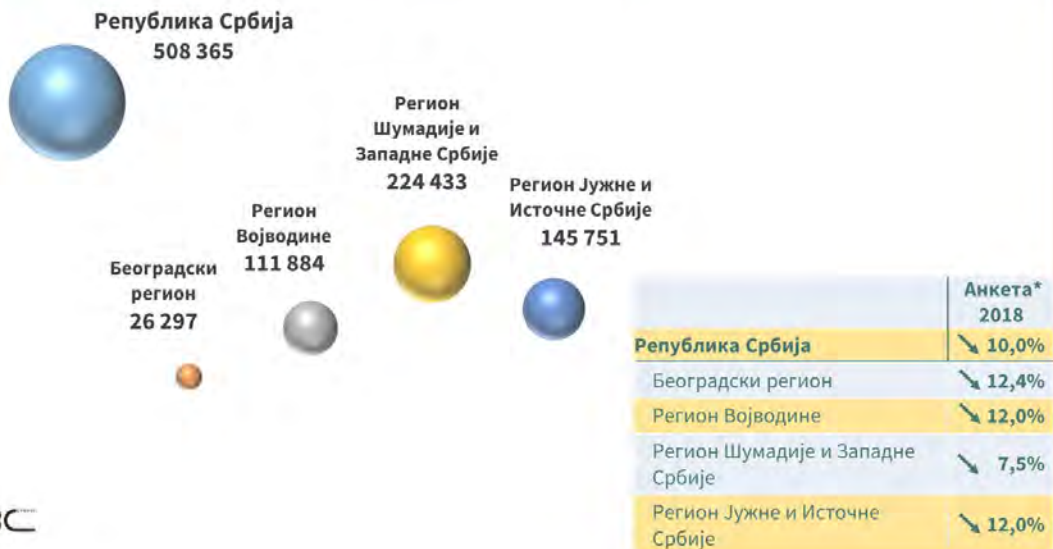
Демографски изазови који обликују будућност села

- Депопулација – у последње две деценије више од 1.000 села изгубило преко 20% становништва.
- Смањење броја активних газдинстава, старосна структура неповољна (носилац газдинства у просеку 61 година).
- Миграције младих и женских чланова домаћинстава утичу на пад економске и социјалне виталности.

Просечно газдинство у Републици Србији

Пољопривредна газдинства по регионима

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача

ЗНАЧАЈ ТЕМЕ

ЗА РУРАЛНА ПОДРУЧЈА

Потреба за новим моделима запошљавања и приходавања

Пољопривреда више не може бити једини ослонац прихода – посебно у малим и средњим газдинствима.

Диверзификација (туризам, прерада, занати, дигитални послови) постаје услов опстанка многих руралних подручја.

Рурални туризам и аграрно предузетништво нуде простор за иновације, запошљавање жена и младих и останак у селу.

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ЗНАЧАЈ ТЕМЕ

ЗА САВЕТОДАВЦЕ

Саветодавац је прва линија подршке руралној заједници

- Саветодавци су први контакт газдинстава са институцијама, информацијама, финансијским инструментима и могућностима развоја.
- Саветодавне препоруке директно утичу на економске одлуке стотина пољопривредника.

Нови задаци ПССС превазилазе „класично саветовање“

- Рурални развој тражи знања о: диверзификацији делатности, локалним ланцима вредности, руралном туризму, финансијама, пројектима и маркетингу, умрежавању актера (пољопривредници, општине, институције, удружења).
- Саветодавци постају фасилитатори развоја локалне економије, а не само технички консултанци.

Улога ПССС у задржавању становништва на селу

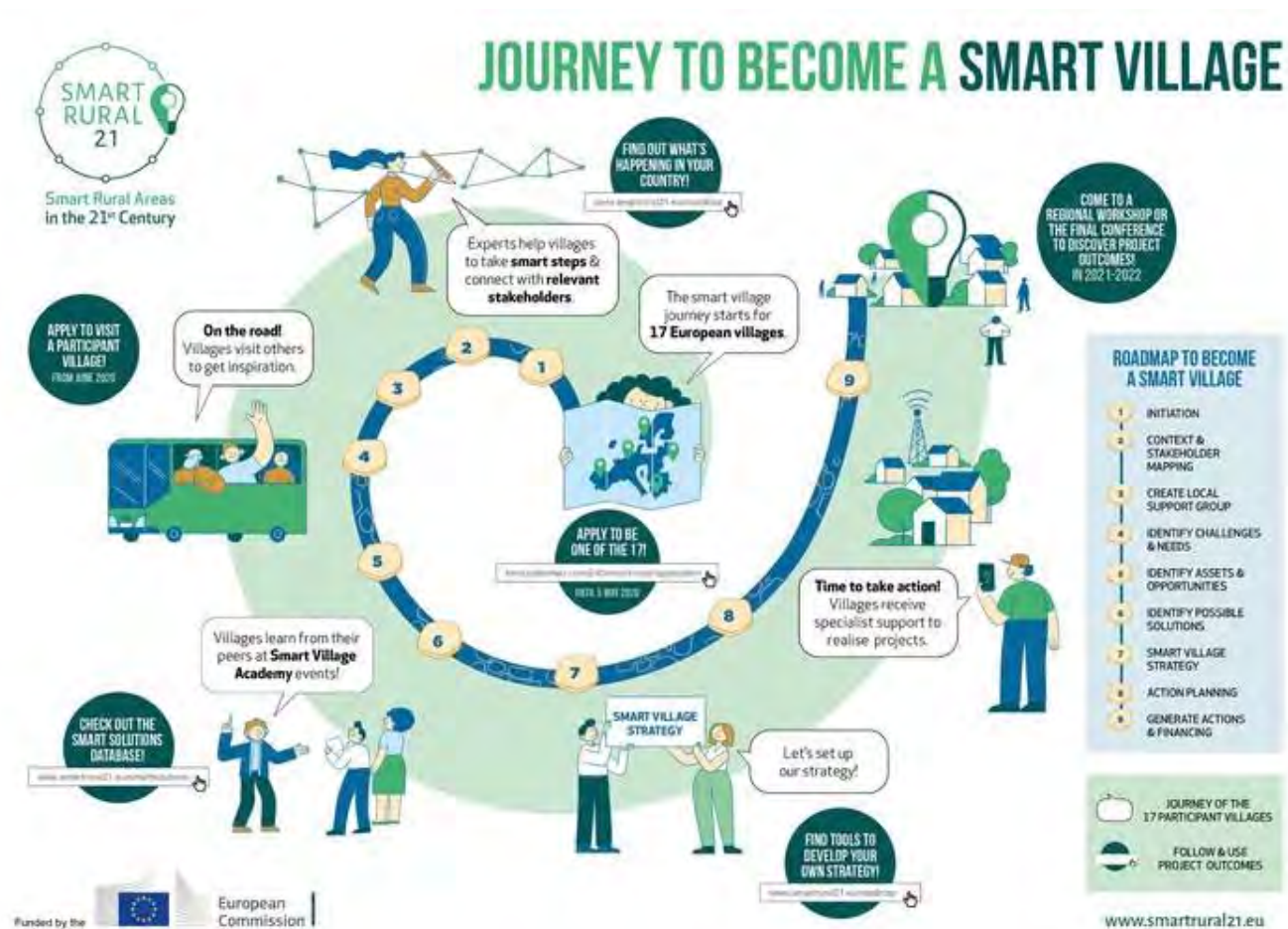
- Правовремена саветодавна подршка може значајно утицати на одлуку младих да остану на газдинству, покрену нову делатност, искористе доступне подстицаје.
- Саветодавци постају кључни актери борбе против депопулације.

Аграрно предузетништво и рурални туризам отварају нове могућности за ПССС

- Саветодавци могу да помогну газдинствима да: осмисле нову услугу, повежу производњу са туризмом, креирају локални бренд, приступе финансијама.
- На тај начин ПССС подржава економско јачање целе заједнице, а не само пољопривредну производњу.

Савремени концепт руралног развоја и европски контекст

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Развој заједничке пољопривредне политике ЕУ

Година	Догађај / Реформа	Кључне карактеристике
1957	Римски уговор	Најава заједничке пољопривредне политике
1962	Успостављање САР	Гарантоване цене; заштита тржишта; интервенције
1970-е	Период вишкова	Прекомерна производња („маслачне планине“, „млечне реке“)
1984	Млечне квоте	Ограничење производње ради контроле вишкова
1992	Мекшер реформе	Смањење цена; директна плаћања; први стуб руралног развоја
2003	Фишлер реформе	Одвајање субвенција од производње; крос-комплајанс
2013	Реформа после Лисабона	Зелене мере; увођење еколошких обавеза
2023–2027	Нова САР	Еко-шеме; климатски циљеви; национални стратешки планови

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Кључни разлози за развој САР

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Утицај развоја САР на ЕУ

Период	Утицај на ЕУ економију	Утицај на друштво	Утицај на животну средину
1960-е–1980-е	Повећана производња хране; стабилност цена	Стабилни приходи пољопривредника; раст стандарда	Прекомерна употреба ђубрива и пестицида
1990-е	Смањење тржишних интервенција; либерализација	Прелазак на рурални развој и диверзификацију	Први значајни еколошки програми
2000-е	Јачање конкурентности; јединствено тржиште	Боља безбедност хране; подршка младима	Крос-комплајанс, одрживост као обавеза
2013–данас	Флексибилнији систем; зелена економија	Јачи фокус на социјалну правду у руралним срединама	Еко-шеме, климатске мере, биодиверзитет

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Шта је савремени рурални развој?

Кључна идеја (ЕУ и Србија):

Рурални развој = интегрисани процес **економског, социјалног и еколошког унапређења** руралних подручја, заснован на **сарадњи, умрежавању и развоју локалних капацитета**.

Основне карактеристике

1. Мултисекторски приступ — укључује пољопривреду, туризам, прераду, занатство, услуге.
2. Балансирање производње, запошљавања, очувања природе и квалитета живота.
3. Јачање локалне отпорности (resilience) и социјалне кохезије.

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Три димензије одрживог руралног развоја

Економска

Развој предузетништва

Локални ланци
вредности

Диверзификација
прихода

Друштвена

Кохезија и виталност
заједнице

Улога жена и младих

Демографска
одрживост

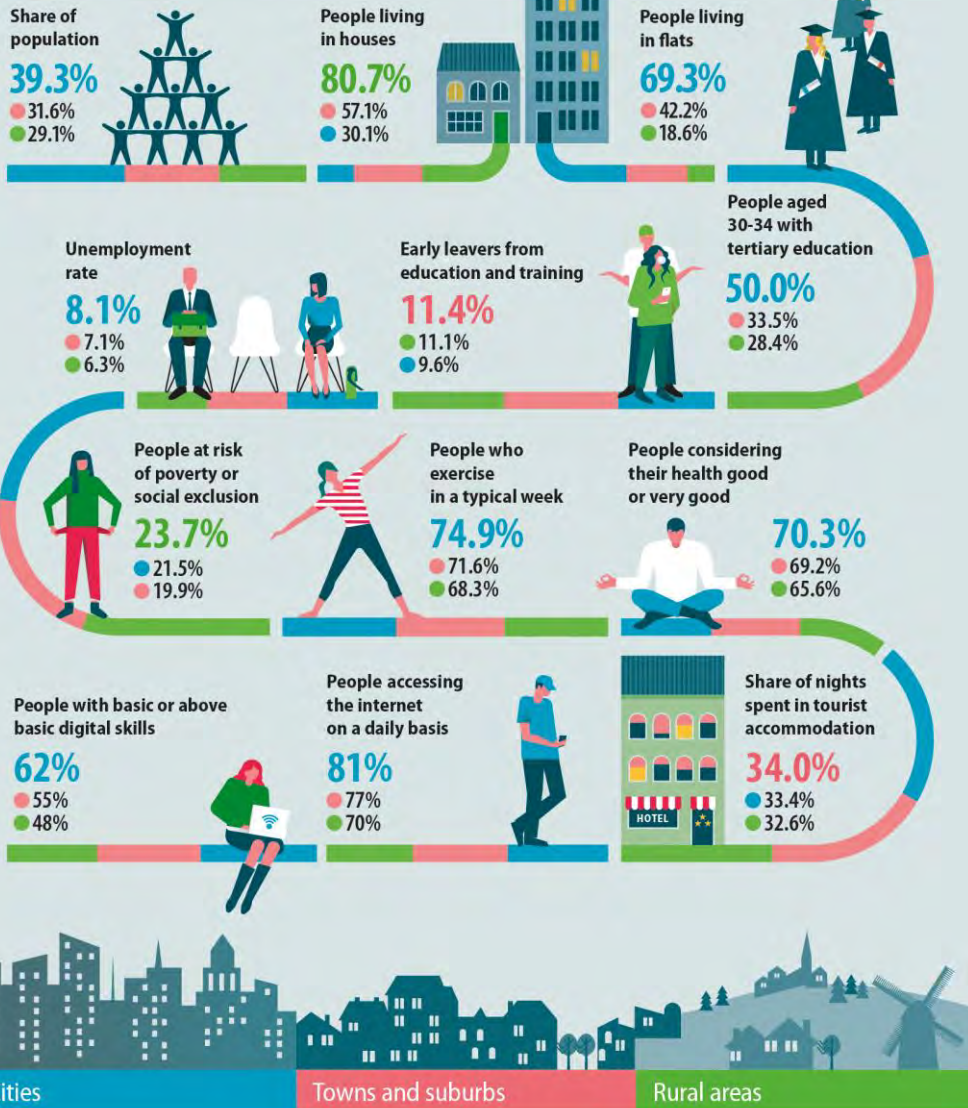
Еколошка

Заштита земљишта,
воде, биодиверзитета

Климатски отпорне
праксе

Циркуларна економија

Explore the differences between URBAN & RURAL LIVING in the EU

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача

Европски оквир: САР 2023–2027

Стратешки циљеви ЗПП ЕУ:

1. Одржива производња хране
2. Климатска отпорност и заштита природних ресурса
3. Уравнотежен територијални развој и виталност руралних подручја

Шта је ново у актуелном циклусу САР?

1. Јачи нагласак на иновацијама и дигитализацији
2. Зелене праксе као обавезни стуб подршке
3. Локални развој заснован на „bottom-up“ приступу (LEADER)

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Циљеви руралног развоја у Србији

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача

Зашто је разумевање овог концепта важно за саветодавце?

Промена улоге ПССС

- Од „агротехничког сервиса“ → ка фасилитатору локалног развоја.
- Рурални развој је интердисциплинаран

Саветодавац мора да познаје:

- Економију руралног подручја, развој предузетништва, туризам, финансирање и подстицаје, климатску адаптацију.

Саветодавац утиче на демографске трендове

- Преко савета, умрежавања и подршке, саветодавац реално утиче на одлуку младих да остану у селу.

ПССС је мост између политика и праксе

- Саветодавац преноси: домаће и ЕУ/САП стандарде, националне мере, ИПАРД могућности, иновације → на практичан језик газдинстава и локалних бизниса.

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Питања и одговори

10 минута

Спремни смо да одговоримо на сва Ваша питања и да
продискутујемо уколико Вам је нешто било нејасно у вези са
контролерима за наводњавање.

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Хвала

НА ПАЖЊИ

www.ifvcns.rs

www.nsseme.com

branislav.milic74@gmail.com